

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2876

av Cecilia Widegren m.fl. (M)

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ordning och reda i välfärden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande Inspektionen för vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande Myndigheten för vård- och omsorgsanalys och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande utvecklad prestationsbunden vårdgaranti i hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande att säkra kompetensförsörjning och öka kvalitet i hälso- och sjukvården och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande kvalitet och innovationer i vården och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen gällande att förkorta väntetider och ökad kvalitet i cancervården och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen gällande äldreomsorg av hög kvalitet och kompetensförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla socialtjänstens metoder för att hjälpa utsatta familjer se till att barnen klarar skolan, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Sammanfattning

Det ska vara ordning och reda i välfärden. Varje skattekrona ska användas omsorgsfullt. Det krävs god insyn, tillsyn och tydliga krav. Vårt tydliga fokus ska vara på kvalitet i form av dels höga resultat, dels upplevd kvalitet av patienter och brukare. Det skapar förutsättningar för en trygg välfärd och bättre sammanhållning.

Den stora utmaningen gällande vården handlar om långa väntetider och otillräcklig tillgänglighet. Därtill om att säkra kompetensförsörjning och hög kvalitet i vården i hela landet. Moderaterna föreslår att en prestationsbunden vårdgaranti vidareutvecklas med tydligt fokus på att korta väntetider och öka tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Moderaterna satsar 700 miljoner kronor per år på en utvecklad prestationsbunden vårdgaranti från 2017.

Vi vill därtill utveckla en nationell långsiktig personalförsörjningsstrategi, t.ex. gällande framtida behov av specialistsjuksköterskor, röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker. Moderaterna satsar 140 miljoner kronor per år från och med 2017 för att förbättra kompetensförsörjningen inom vården.

För att kunna stärka kvalitet i välfärdens verksamheter ges Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ett utökat uppdrag i syfte att bl.a. stärka tillsyn och uppföljning. Moderaterna satsar 50 miljoner kronor per år från 2017 för att stärka tillsyn och uppföljning.

De största samhällsutmaningarna för att säkra en trygg ålderdom för alla äldre handlar om att skapa en mer tillgänglig vård, att möjliggöra en äldreomsorg av högre kvalitet och att kunna säkra kompetensförsörjning. Moderaterna förstärker de satsningar på mer personal i äldreomsorgen som görs med ytterligare 100 miljoner kronor per år från och med 2017.

Barn i familjer med regelbunden socialtjänstkontakt bör särskilt uppmärksammas för sina skolresultat, oavsett föräldrarnas problem. Ingen annan fråga betyder mer för deras långsiktiga möjligheter att lyckas. Moderaterna vill att socialtjänsten i större utsträckning ska prioritera barnens skolresultat i familjer med sociala problem. Moderaterna öronmärker 30 miljoner kronor för detta ändamål.

Anslagsanvisning

Tabell 1. Moderaternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor).

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	34 000	
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	79 713	
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	139 203	
1:4 Tandvårdsförmåner	5 617 003	
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	22 173 558	-339 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	3 753 019	-2 130 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	503 094	
1:8 Bidrag till psykiatri	1 080 893	-280 000
1:9 Bidrag för samordning och tillgänglighet	1 000 000	
1:1 Bidrag för mänskliga vävnader och celler	74 000	
0		
1:1 Läkemedelsverket	131 485	
1		
1:1 E-hälsomyndigheten	119 189	
2		
2:1 Folkhälsomyndigheten	375 043	
2:2 Insatser för vaccinberedskap	85 000	
2:3 Bidrag till WHO	34 665	
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	145 502	
3:1 Myndigheten för delaktighet	57 178	
3:2 Bidrag till handikapporganisationer	188 742	
4:1 Inspektionen för vård och omsorg	638 458	
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	530 014	
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	266 995	
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	26 344 000	
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	2 765 000	-850 000
4:6 Statens institutionsstyrelse	893 202	
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	789 115	-400 000
4:8 Ersättning för vanvård i den sociala barn- och ungdomsvården	31 500	
4:9 Ersättningsnämnden	6 701	
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	23 727	
0		
5:1 Barnombudsmannen	24 289	
5:2 Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige	33 761	

6:1	Alkoholsortimentsnämnden	238	
6:2	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak, samt spel	163 629	
7:1	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	33 618	
7:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	505 732	
8:1	Socialstyrelsen <i>Nya anslag</i> Justerad PLO-uppräknings	596 410	-70 000
Summa		69 237 676	-4 069 000

Politikens inriktning

Ordning och reda i välfärden

Det ska vara ordning och reda i välfärden. Varje skattekrona ska användas omsorgsfullt. Det krävs god insyn, tillsyn och tydliga krav. Vårt tydliga fokus ska vara på kvalitet i form av dels höga resultat, dels upplevd kvalitet av patienter och brukare. Det skapar förutsättningar för en trygg välfärd och bättre sammanhållning.

En central utgångspunkt är att hälso- och sjukvård, äldreomsorg och socialtjänst ska finansieras gemensamt, rättvist och solidariskt. Välfärden ska vara tillgänglig i hela landet, erbjuda valfrihet och genomgående hålla hög kvalitet. Tydligt fokus ska vara på kvalitet dels i form av goda resultat, dels upplevd kvalitet av patienter och brukare. Tillståndsgivning, tillsyn, uppföljning och utvärdering är viktigt.

Hög kvalitet i hälso- och sjukvården, äldreomsorgen och socialtjänsten säkras bl.a. genom tydliga och enhetliga krav. Moderaterna vill införa en generell tillståndsplikt för alla utförare i välfärden. Därtill bör sanktionsmöjligheter införas vid uppenbara brister som leder till att vård- och omsorgsgivare och utförare inte uppfyller de grundläggande tillståndskraven.

För att kunna stärka kvalitet i välfärdens verksamheter ges Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ett utökat uppdrag i syfte att bl.a. stärka tillsyn och uppföljning. Därtill stärka patienter och anhörigas möjligheter att framföra klagomål och brister gällande hälso- och sjukvården, äldreomsorgen och socialtjänstens kvalitet och bemötande.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ges ett särskilt uppdrag att se över hur staten kan stimulera och stödja en långsiktig satsning gällande nationella kvalitetsregister bl.a. gällande hjärtsjukvården och därtill att kartlägga goda exempel inom e-vård i syfte att sprida dem.

Satsningarna omfattar 47 miljoner kronor per år gällande IVO och 3 miljoner kronor per år avseende Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

För att finansiera prioriterade satsningar görs en justering av de anslag som berörs av årlig pris- och löneuppräknings. Effekten blir att uppräkningsen av anslagen blir något lägre jämfört med regeringens förslag.

Moderaterna satsar 50 miljoner kronor per år från 2017 för att stärka tillsyn och uppföljning hos dels Inspektionen för vård och omsorg, dels utveckling av kvalitetsregister och goda exempel hos Myndigheten för vård- och omsorgsanalys.

En hälso- och sjukvård av hög kvalitet i rätt tid

Den största samhällsutmaningen gällande hälso- och sjukvården handlar om långa väntetider och otillräcklig tillgänglighet. Därtill om att säkra kompetensförsörjning och hög kvalitet i vården i hela landet. Vården är fortfarande inte jämlik: I dag finns det oacceptabla skillnader såväl gällande kvalitet, kontinuitet som väntetider.

Samtidigt håller svensk hälso- och sjukvård hög internationell klass om vi löser utmaningen gällande väntetiderna i vården, enligt Euro Health Consumer Index 2014. Läget har tydligt förbättrats de senaste åtta åren bl.a. genom riktade satsningar (kömiljarden). År 2007 väntade var fjärde patient mer än 90 dagar på en operation i specialistvården, år 2014 var motsvarande situation drygt var åttonde patient. (Källa: SKL.) Men mer behöver göras.

Det är oroande att vänsterregeringen inte tar utmaningar om väntetider, tillgänglighet och kvalitet på allvar. Nuvarande regering har, tillsammans med Vänsterpartiet, skrotat kömiljarden och omvandlat den till ett allmänt statligt landstingsstöd utan minsta krav på prestation och fortsatt minskning av väntetiderna. Därtill fortsätter man att bekämpa patienternas rättigheter att fritt få välja vårdgivare.

Moderaterna står för en annan politisk inriktning som utgår från den enskilda människan och dennes behov. Vi sätter patienten främst. Kvalitet, tillgänglighet, kontinuitet och valfrihet är ledorden för de förslag som presenteras dels i den samlade budgetmotionen, dels i denna utgiftsmotion.

En utvecklad prestationsbunden vårdgaranti

Moderaterna föreslår att en prestationsbunden vårdgaranti vidareutvecklas med tydligt fokus på att korta väntetider och öka tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Därtill ska den öka huvudmännens förutsättningar och drivkrafter att skapa mer sammanhållna vårdkedjor och öka vårdgivarnas helhetsansvar för patienten.

Medan väntetiderna i vården har kortats väsentligt de senaste åren är bristande samordning och samverkan inom och mellan vårdgivare fortfarande ett problem i all hälso- och sjukvård. Därför behöver den prestationsbaserade vårdgarantin utvecklas, bl.a. vad gäller tidsgränser, samordning och för att omfatta hela vårdkedjan.

Moderaterna satsar 700 miljoner kronor per år på en utvecklad prestationsbunden vårdgaranti från år 2017, med ökat fokus på att korta väntetider, öka tillgänglighet och samordning.

Säkra kompetensförsörjningen

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) uppskattar och beräknar att det kommer att behövas cirka 230 000 nya medarbetare inom vård och omsorg fram till och med år 2023 om inga tydliga förändringar sker i arbetssätt och bemanning. Denna utmaning gällande kompetensförsörjning är komplex och spänner över många delar av vården och omsorgens behov av personal.

Statistiska centralbyrån (SCB) genomför regelbundet prognoser över tillgång och efterfrågan för olika yrkesgrupper på såväl medellång som lång sikt. SCB menar att efterfrågan kommer att öka gällande ett antal yrkesgrupper inom vård och omsorg – det handlar om specialistsjuksköterskor, biomedicinska analytiker samt barnmorskor.

SCB sätter upp en särskild varningsflagga för att det kommer att uppstå en omfattande brist på specialistsjuksköterskor. Det kan saknas över 11 000 specialistsjuksköterskor redan om tio år. Därtill visar Arbetsförmedlingen att det kommer att finnas ett stort behov av röntgensjuksköterskor på medellång sikt.

Frågan om den framtida kompetensförsörjningen inom vården måste lösas långsiktigt. De ökande kraven i vården och omsorgen kommer att kräva fler medarbetare. Därför behövs ett helhetsgrepp genom att arbeta fram en nationell, långsiktig och hållbar strategi gällande personalförsörjning.

Moderaterna vill utveckla en nationell långsiktig personalförsörjningsstrategi, t.ex. gällande framtida behov av specialistsjuksköterskor, röntgensjuksköterskor och biomedicinska analytiker. Till strategin knyts en satsning som ska bidra till att säkra tillgången på läkare och sjuksköterskor, bland annat genom att fler utbildas inom de briststyrken som finns.

Moderaterna satsar 140 miljoner kronor per år från och med år 2017 för att förbättra kompetensförsörjning och kvalitet inom vården.

Därtill bör patientlagen och patientsäkerhetslagen genomföras fullt ut. Detta bl.a. genom att utveckla vårdgarantin, stimulera ökat fokus på patientflöden samt att säkra och förstärka det fria vårdvalet oavsett var man bor i landet. Därtill ges särskilt stöd till utveckling av kvalitet och innovationer i vården.

Moderaterna satsar 10 miljoner kronor per år till utveckling av kvalitet och innovationer i vården.

Stärk kvalitet och samla kompetens i cancervården

Utvärderingar visar på stora regionala skillnader inom cancervården. Genom ökade riktade resurser och genom att samla kompetensen vill vi stärka jämlikhet och kvalitet i cancervården. Det är bra att även regeringen ställer sig bakom denna satsning, men osäkerhet råder om vi delar synsätt och krav på resultat gällande väntetider i vården. Regeringens hantering av kömiljarden ger anledning till oro och tveksamhet. I syfte att bidra till snabbare diagnoser och stärka likvärdighet vill vi att viss avancerad cancervård samlas vid ett mindre antal sjukhus.

En trygg ålderdom och äldreomsorg av hög kvalitet

De största samhällsutmaningarna för att säkra en trygg ålderdom för alla äldre handlar om att skapa en mer tillgänglig vård, att möjliggöra en äldreomsorg av högre kvalitet och att kunna säkra kompetensförsörjning. Regeringen har ett ensidigt fokus på att öka antalet personal, och bortser ifrån att det finns många andra faktorer som påverkar kvalitet, valfrihet och värdighet i äldreomsorgen.

Moderaterna förstärker de satsningar på mer personal i äldreomsorgen som görs med ytterligare 100 miljoner kronor åren 2017–2019. I de samlade satsningarna på äldreomsorgen bör en fortsatt satsning på ett nationellt måltidslyft ingå. Samtidigt behövs en riktad satsning på kompetensförsörjning och ökad kvalitet som bl.a. ska bidra till att utveckla en nationell strategi gällande personalförsörjning och kompetensutbildning för medarbetare och chefer. Därtill ska fler satsningar på mobil hemsjukvård stödjas.

Moderaterna satsar 100 miljoner kronor per år 2017–2019 på kompetensförsörjning i äldreomsorgen.

Vi vill därtill minska den administrativa bördan kopplad till biståndsbedömning och möjliggöra för en förenklad biståndsbedömning. Detta i syfte att bl.a. ge de äldre tillsammans med närstående utökade möjligheter att själva, i samråd med

biståndsbedömarna, utforma vad de beviljade omsorgstimmar bör ägnas åt oavsett om det handlar om äldreboende eller hemtjänst.

Moderaterna vill säkra tillståndsgivning, tillsyn, uppföljning och utvärdering inom äldreomsorgen genom ett tydligt uppdrag och ökade resurser till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

En trygg social omsorg som sätter barnens uppväxtvillkor först

Sverige är ett av världens bästa länder att växa upp i för barn och unga. Det ska fortsatt vara så. Sverige ska vara ett land där alla blir sedda, hörda och känner sig behövda oavsett ålder, bakgrund och erfarenheter. De allra flesta barn i Sverige har det bra, samtidigt finns det emellertid barn som inte har det bra, utan som mår dåligt och lever i en uppväxtmiljö som till och med ibland är direkt skadlig.

Dagens socialtjänst behöver en nystart. Socialtjänstlagen som trädde i kraft år 1982 behöver en bred översyn. En bra start är den av alliansregeringen tillsatta utredningen om barns och ungas rätt till tvångsvård. I den finns många intressanta, viktiga resonemang och förslag. Det räcker emellertid inte, hela socialtjänsten och socialtjänstlagen behöver en nystart. Det gäller såväl frågor om kompetensförsörjning och organisation, som inriktning och uppdrag.

Barn i familjer med regelbunden socialtjänstkontakt bör särskilt uppmärksammas för sina skolresultat, oavsett föräldrarnas problem. Ingen annan fråga betyder mer för deras långsiktiga möjligheter att lyckas. Moderaterna vill att socialtjänsten i större utsträckning ska prioritera barnens skolresultat i familjer med sociala problem.

Familjer som får stöd av socialtjänsten ska bland annat få hjälp att söka sig till skolor utanför utanförskapsområden. Socialstyrelsen bör i ett första steg ta fram en handlingsplan på hur socialtjänsten ska stärka sitt arbete med att hjälpa utsatta familjer att se till att barnen klarar skolan.

Alla barn har rätt att känna trygghet och tillit till såväl sin familj som att samhället bidrar till rimliga uppväxtvillkor. Därtill kunna lita på tydliga lagar och regler som finns till skydd och omsorg om barnens bästa. Ett tydligt barnperspektiv är en central utgångspunkt i hur politiken bör utformas.

Moderaterna öronmärker 30 miljoner kronor inom ramen för anslaget bidrag till utveckling av socialt arbete för att utveckla socialtjänstens metoder för att hjälpa utsatta familjer att se till att barnen klarar skolan.

Övriga förslag

Moderaterna accepterar helt eller delvis regeringens förslag i vårpropositionen rörande mer personal i äldreomsorgen, stärkt förlossningsvård och glasögonbidrag för barn.

Moderaterna avvisar övriga tillskott på utgiftsområde 9.

Minskad uppräkningsanslag

För att finansiera prioriterade satsningar görs en justering av de anslag som berörs av PLO-uppräkningsanslag. Detta sker från och med år 2017 och framåt. Effekten blir att uppräkningsanslaget av vissa anslag blir något lägre jämfört med regeringens förslag.

Cecilia Widegren (M)

Margareta B Kjellin (M)

Finn Bengtsson (M)

Amir Adan (M)

Sofia Fölster (M)

Sofia Arkelsten (M)

Thomas Finnborg (M)

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Anette Åkesson (M)